

El Diccionari visual de la construcció, una obra de tots

Francesc Vilaró i Casalinas

Filòleg

Tot va començar l'octubre de 1992. Des del Departament, havíem constituït una comissió, formada per representants de totes les institucions professionals i acadèmiques relacionades amb el camp de la construcció, per tirar endavant una Jornada que vam anomenar de Llengua i Terminologia a la Construcció. L'objectiu bàsic d'aquest acte era mostrar als professionals la quantitat de materials tècnics i lèxics en català que hi havia al mercat i demostrar-los que ja es podia treballar en la nostra llengua amb tota garantia.

Un altre dels objectius era conèixer directament què volien, què necessitaven aquests professionals per treballar amb més comoditat en una societat lingüísticament complexa com la nostra. Per saber-ho, vam passar unes enquestes entre els assistents i vam prendre bona nota de totes les intervencions que hi va haver a les taules rodones.

Entre les moltes propostes que vam recollir i hem començat a aplicar, n'hi havia una que destacava per la seva originalitat i el seu possible impacte. Es tractava de fer un diccionari que no es limités a donar-nos la definició d'una paraula que hem trobat o la seva equivalència en una altra llengua. Necessitàvem més informacions, calia que ens permetés anar d'un concepte, sovint conegut pel tècnic, al nom que no coneixíem o que, simplement, no recordàvem. A més, era convenient trobar agrupats tots aquells termes que feien referència, per exemple a façanes o a maquinària de carreteres i no haver d'anar passant full amunt i

avall per trobar l'excavadora a la e i una part essencial seva com la pala, a la p.

Fins aleshores, aquestes necessitats només podia cobrir-les, o bé un amic savi que no ens abandonés mai, o bé un diccionari basat en il·lustracions i organitzat per temes.

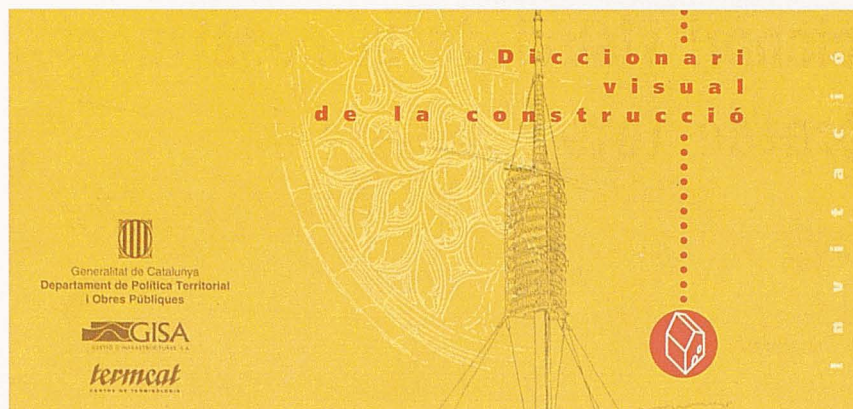
Com que d'amics savis en tenim uns quants, vam decidir agrupar-los i organitzar un equip de treball que estructurés i plantegés com hauria de ser un diccionari visual que cobrís totes les necessitats d'aquells professionals de la construcció que no tenen un savi a mà.

L'equip va posar fil a l'agulla i va començar a estudiar com es podia construir una obra d'aquestes característiques. Els sistemes tradicionals d'ordenació temàtica o alfabètica no ens valien. Hi havia un problema greu d'escala: com en una làmina sobre eines i utensilis que es fan servir a l'obra podíem mostrar alhora una gran grua o una petita corriola?

Després de rumiar-hi molt, vam establir uns quants criteris bàsics que ens han ajudat a organitzar els continguts del llibre. Per començar, vam acordar que volíem anar d'unes representacions generals a unes altres de detalls particulars. La idea cinematogràfica de la càmera que ens ofereix una visió global del territori, que s'acosta cap a una ciutat i que, a partir d'aquí, es centra en un edifici o una obra pública i ens en va oferint detalls, ens va ser molt útil.

Un altre criteri útil va ser el d'intentar separar allò que era construït del procés mateix de construcció. Aquest criteri, de tota manera, ha estat impossible d'aplicar estrictament, atès que algunes obres tenen uns mètodes tan particulars i exclusius que no tenia sentit separar-los de l'obra acabada. Un cas clar és el de la construcció d'un paviment de carreteres, que utilitza algunes màquines i procediments que no trobem enlloc més i que, separats del seu context, perdrien sentit.

Un cop establerts aquests criteris, vam poder fixar els sis capítols en què hem cregut que podríem dividir aquesta matèria. El primer feia referència a l'urbanisme, per ésser conseqüents amb la idea de la visió global. En el capítol segon, ens centràvem en els edificis, les seves parts principals, les tipologies bàsiques i la distribució interior. En el tercer, desenvolupàvem els elements constructius de l'edifici: les obres de fàbrica, les estructures, els fonaments, les instal·lacions, fins a arribar a distingir-ne les parts més petites. Els capítols quart i cinquè feien referència a l'obra pública, l'un a la de transport i comunicacions i l'altre a les construccions hidràuliques. Tant l'un com l'altre començaven amb visions generals i anaven centrant-se en aspectes més concrets. El darrer dels capítols havia de recollir tots els aspectes comuns a l'execució de l'obra: des de les feines de topografia i replanteig, fins als materials i les eines utilitzades en els oficis que intervenien en una obra.

Patrocinadors:

Entitats col·laboradores:

- Associació de Promotors-Constructors d'Edificis
- Cambra Oficial de Contractistes d'Obres de Catalunya
- Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya i Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya
- Col·legi d'Enginyers Tècnics d'Obres Públiques de Catalunya
- Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports-Catalunya
- Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
- Consell de Col·legis d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Catalunya
- Federació de Gremis de la Construcció de Tarragona
- Federació Provincial de Gremis Empresarials de la Construcció de Lleida
- Gremi de Constructores d'Obres de Barcelona i Comarques i Federació d'Entitats Empresarials de la Construcció de Barcelona
- Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya
- Unió d'Empresaris de la Construcció de Girona
- Universitat Politècnica de Catalunya
 - Servei de Llengües i Terminologia
 - Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona
 - Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès
 - Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Barcelona
 - Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona
 - Escola Universitària Politècnica de Barcelona

Un cop establert què volíem fer, faltava el més difícil: fer-ho. Es tractava de coordinar uns equips d'especialistes amb un altre d'il·lustradors i un tercer de lingüistes i terminòlegs per obtenir uns resultats rigorosos i complets des del punt de vista tècnic, atractius des del punt de vista gràfic i rics, precisos i útils pel que fa als continguts lingüístics.

Un altre repte era el de la producció i distribució d'una obra que volíem que arribés a tot el sector de manera gratuïta i personalitzada. Va caldre organitzar un entrellat molt complex de convenis amb col·legis professionals i associacions empresarials, perquè fessin la

tramesa fraccionada d'aquest volum. A més, vam haver d'estudiar fórmules perquè el diccionari es pogués distribuir entre els estudiants de les escoles tècniques de la Universitat Politècnica de Catalunya, més vinculades al sector.

Com que un dels propòsits bàsics del Diccionari és que sigui una obra de tots i per a tots, necessitàvem la col·laboració de les empreses més significatives del sector, per molts motius. Entre aquests, el més important era d'implicar tots els agents del sector amb un compromís no només verbal i de suport genèric, sinó amb tot el pes que representa un suport econòmic definitiu per po-

der desenvolupar un projecte que no hauria tingut el mateix sentit sense la seva participació i, en segon lloc, perquè aquesta implicació i aquest compromís d'unes empreses tan prestigioses amb la normalització, prestigiava, al seu torn, el nostre projecte.

En fi, aquest ha estat, a grans trets, el procés de creació d'una obra en la qual hem posat molta il·lusió per l'esperança que tenim que ocupi un lloc important als prestatges de tots els professionals del ram i que es vegin els seus efectes en el munt de fulls de paper i de converses que dia rere dia genera aquesta indústria tan apassionant.